

รายงานผลการดำเนินงาน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

คำนำ

รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ม.อ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายงานฉบับนี้เป็นความก้าวหน้าของศูนย์ฯ ที่ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 ซึ่งมีการดำเนินการเพิ่มจำนวนแพะในฝูง และเพิ่มภารกิจบริการวิชาการ รวมทั้งภารกิจที่ได้ดำเนินการตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิชัยพัฒนาด้วย

สำหรับความสำเร็จที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความร่วมมือร่วมใจของเจ้าหน้าที่ทุกคน ขอขอบพระคุณ อดีตคณบดีคณะทรัพยากรธรรมชาติ (ผศ. ทวีศักดิ์ นิยมบัณฑิต) หัวหน้าสถานีวิจัย คลองหอยโข่ง คณะทรัพยากรธรรมชาติ (คุณนิทัศน์ สองศรี) รวมทั้งผู้อำนวยการสำนักงานประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (รศ.ดร.สันหทัย กลิ่นพิกุล) ที่ให้การสนับสนุนมา ณ ที่นี้

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก ม.อ.

สารบัญ

	เนื้อหา	หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
ผลการดำเนินงาน		1
(1) ข้อมูลทั่วไป		1
(2) วิสัยทัศน์		1
(3) วัตถุประสงค์		1
(4) บุคลากรของศูนย์ฯ		2
(5) แผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		2
(6) ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนด		3
(7) งบประมาณที่ศูนย์ฯ ได้รับการสนับสนุนในปีงบประมาณ พ.ศ.2564		13
(8) รายได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของศูนย์ฯ		13
(9) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา		14
(10) แผนการดำเนินงานระยะ 5 ปี		15

**รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**

1. ข้อมูลทั่วไป

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก ม.อ. เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัย และค้นคว้าให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ การผลิตพันธุ์แพะเนื้อ เพื่อสนับสนุนการวิจัย และเพื่อจำหน่าย รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านนี้ให้แก่นักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกรที่สนใจ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ และส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ทั้งยังสนับสนุนภารกิจของมูลนิธิชัยพัฒนา โดยตั้งแต่ก่อตั้งศูนย์ฯ จนถึงปัจจุบันศูนย์ฯ ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเลี้ยงแพะของภาคใต้ร่วมกับกรมปศุสัตว์ และเป็นแหล่งศึกษาศึกษาภาพในการเลี้ยงแพะสายเลือดซามีและขยายพันธุ์แพะแบล็คเบงกอลให้แก่มูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อแจกจ่ายให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2. วิสัยทัศน์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก ม.อ. เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการด้านการผลิตสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก รวมทั้งเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกรในพื้นที่ชายแดนใต้ที่สนใจเลี้ยงแพะ

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 สร้างและสนับสนุนงานวิจัยให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและจัดการการปรับปรุงพันธุ์สัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก (ด้านแพะ) ที่เหมาะสมสำหรับภาคใต้
- 3.2 สนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย และการเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักศึกษาและบัณฑิตศึกษาของคณะทรัพยากรธรรมชาติ
- 3.3 สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเลี้ยงดูสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็กของคณาจารย์และนักวิจัยของคณะทรัพยากรธรรมชาติและนักวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 3.4 ส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านการเลี้ยงดูและจัดการฟาร์มแพะที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจในภาคใต้
- 3.5 เป็นศูนย์ข้อมูลและเป็นแหล่งประสานงานระหว่างนักวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงแพะทั้งในและต่างประเทศ

4. บุคลากรของศูนย์ฯ

4.1 ผศ.ดร.ไชยวรรณ	วัฒนจันทร์	หัวหน้าศูนย์ฯ
4.2 นายอภิชาติ	หล่อเพชร	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
4.3 นางดวงใจ	หล่อเพชร	ผู้ช่วยวิจัย
4.4 นายโสภณ	มีสุข	ผู้ช่วยวิจัย
4.5 นายเฉลิมศักดิ์	ขำทิศ	คณงานเลี้ยงสัตว์
4.6 นายวิทยา	สุกหอม	คณงานเลี้ยงสัตว์
4.7 นางสาวศิริรัตน์	นอสูงเนิน	สัตวบาลงานทั่วไป (อัตราจ้างเหมา)
4.8 นายฮาгим	जेठो	สัตวบาล (อัตราจ้างเหมา โดยมูลนิธิชัยพัฒนา)

5. แผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในปีงบประมาณ 2564

- 5.1 ผลิตแพะตามนโยบายของคณะทรัพยากรธรรมชาติ และภารกิจของมูลนิธิชัยพัฒนา
- 5.2 ผลิตแพะลูกผสมแบล็คเบงกอล และทดลองเลี้ยงแพะพันธุ์ซามีให้แก่มูลนิธิชัยพัฒนาเพื่อสนับสนุนภารกิจของมูลนิธิชัยพัฒนา สำหรับรองรับพระราชประสงค์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 5.3 ส่งเสริมและประสานงานเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย และการเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักศึกษา บัณฑิตศึกษา และคณาจารย์ ของคณะทรัพยากรธรรมชาติ และนักวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 5.4 ส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านการเลี้ยงดูและจัดการฟาร์มแพะที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจในภาคใต้
- 5.5 ทหารายได้จากการจำหน่ายแพะเนื้อ และการจำหน่ายมูลแพะ

6. ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

6.1 ด้านการผลิตแพะ

ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการผสมพันธุ์และผลิตแพะตามนโยบายของคณะทรัพยากรธรรมชาติและภารกิจขอมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ มีแพะทั้งหมด จำนวน 477 ตัว เป็นลูกแพะที่เกิดในปีงบประมาณนี้ จำนวน 227 ตัว (ตารางที่ 1) โดยศูนย์ฯ ได้มีการผลิตแพะหลากหลายสายพันธุ์ เพื่อรองรับตลาด การศึกษาในด้านแพะที่หลากหลาย และเพื่อสร้างแพะสายพันธุ์ใหม่ที่มีความเหมาะสมกับสภาพอากาศในพื้นที่ภาคใต้ รวมถึงมีความเหมาะสมกับการเลี้ยงของเกษตรกรในพื้นที่ สำหรับสายพันธุ์แพะที่เกิดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำนวนลูกแพะที่เกิด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

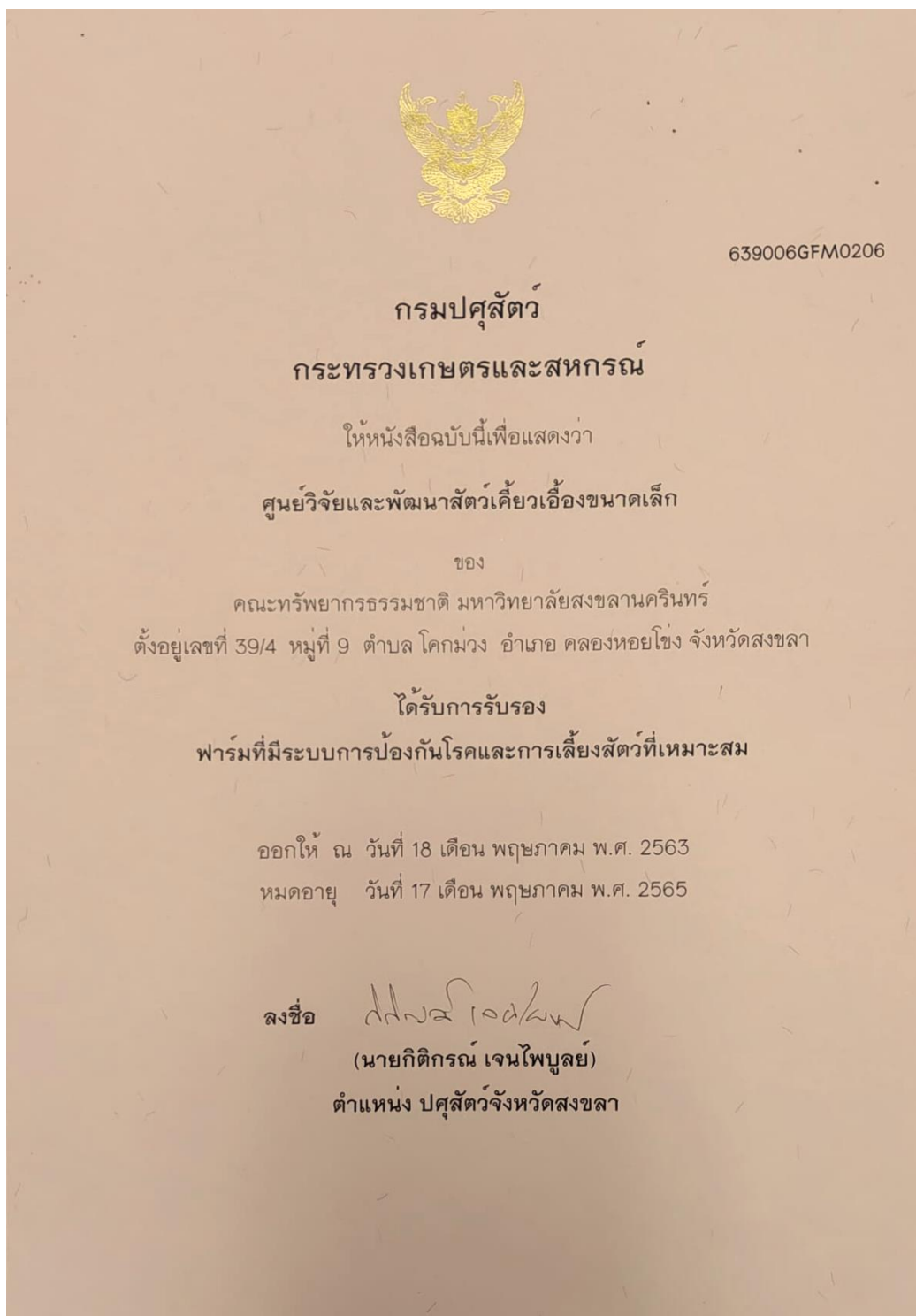
ประสิทธิภาพการผสมพันธุ์	หน่วย	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
จำนวนแพะที่เกิด	(ตัว)	227
จำนวนเพศผู้	(ตัว)	110
จำนวนเพศเมีย	(ตัว)	117
อัตราการเกิดลูกโทน	(เปอร์เซ็นต์)	18
อัตราการเกิดลูกแฝดสอง	(เปอร์เซ็นต์)	50
อัตราการเกิดลูกแฝดสาม	(เปอร์เซ็นต์)	30
อัตราการเกิดลูกแฝดสี่	(เปอร์เซ็นต์)	2

ตารางที่ 2 จำนวนแพะแต่ละสายสายพันธุ์แพะที่เกิด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สายพันธุ์แพะ	หน่วย	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
แพะทรัพย์- ม.อ. 1	(ตัว)	43
แพะพื้นเมืองภาคใต้	(ตัว)	52
แพะลูกผสมแบล็คเบงกอล	(ตัว)	44
แพะลูกผสมซามิ	(ตัว)	54
แพะไม่ทราบสายเลือด	(ตัว)	34
รวม	(ตัว)	227

6.2 ด้านการจัดการฟาร์ม

ศูนย์ฯ ได้ยกระดับฟาร์มให้มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงที่เหมาะสม ตามระเบียบของกรมปศุสัตว์ โดยศูนย์ฯ ได้ผ่านการประเมินการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management; GFM) จากกรมปศุสัตว์ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ศูนย์ฯ ยังได้รับการรับรองสถานภาพฟาร์มปลอดโรคข้อขาและสมองอักเสบ (Caprine arthritis encephalitis; CAE) (ภาพที่ 2) และ โรคแท้งติดต่อหรือโรค布鲁เซลลา (Brucella) (ภาพที่ 3) ในระดับ A หมายความว่าแพะทุกตัวของศูนย์ฯ ที่มีอายุมากกว่า 6 เดือน ได้รับการตรวจโรคข้อขาและสมองอักเสบ และโรคแท้งติดต่อ โดยมีผลการตรวจโรคเป็นลบ

64 90 16 G CAE A 002

กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

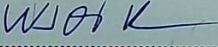
ให้หนังสือฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

ฟาร์มแพะ
ของ
ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก

ตั้งอยู่เลขที่ - หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

เป็นฟาร์มแพะปลอดโรคข้อขาและสมองอักเสบระดับ A

ออกให้ ณ วันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔
หมดอายุ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

ลงชื่อ.....

(นายบรรจง จงรักษ์วัฒนา)
ปศุสัตว์เขต ๙

หมายเหตุ

๑. ฟาร์มปลอดโรคต้องมีการรักษาสถานภาพปลอดโรคตลอดเวลา
๒. ในระหว่างอายุรับรองเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์สามารถเข้าตรวจสอบสถานภาพปลอดโรคในฟาร์มได้โดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
๓. กรมปศุสัตว์สามารถเรียกคืนหรือยกเลิกการเป็นฟาร์มปลอดโรคได้ เมื่อตรวจสอบพบว่าสัตว์เป็นโรคชนิดที่รับรองในฟาร์ม หรือกรณีเจ้าของฟาร์มไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการสร้างฟาร์มปลอดโรค

ภาพที่ 2 ใบรับรองฟาร์มแพะปลอดโรคข้อขาและสมองอักเสบ ระดับ A

64 90 16 G BR A 001

กรมปศุสัตว์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้หนังสือฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

ฟาร์มแพะ

ของ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก

ตั้งอยู่เลขที่ - หมู่ที่ 5 ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

เป็นฟาร์มแพะปลอดโรค布鲁เซลลา ระดับ A

ออกให้ ณ วันที่ 3 ตุลาคม 2564

หมดอายุ วันที่ 2 ตุลาคม 2565

ลงชื่อ

(นายชัยวัฒน์ โยธคล)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมปศุสัตว์

เงื่อนไข

1. ฟาร์มปลอดโรคต้องมีการรักษาสถานภาพปลอดโรคตลอดเวลา
2. ในระหว่างอายุรับรองเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์สามารถเข้าตรวจสอบสถานภาพปลอดโรคในฟาร์มได้โดยมีต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
3. กรมปศุสัตว์สามารถยกเลิก พักใช้ หรือเพิกถอนการรับรอง และเรียกคืนใบรับรองฟาร์มปลอดโรคได้ เมื่อตรวจสอบพบว่าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองสถานภาพฟาร์มปลอดโรค

ภาพที่ 3 ใบรับรองฟาร์มแพะปลอดโรค布鲁เซลลา ระดับ A

6.3 ด้านการเลี้ยงแพะพระราชทาน

ศูนย์ฯ ได้รับพระราชทานแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอล และแพะนมพันธุ์ซามี จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งหมดจำนวน 25 ตัว แบ่งเป็นแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอล จำนวน 20 ตัว และแพะนมพันธุ์ซามี จำนวน 5 ตัว ซึ่งมีผลการเลี้ยงและการให้ผลผลิตดังนี้

6.3.1 ผลการเลี้ยงและขยายพันธุ์แพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลพระราชทาน

ตามที่ศูนย์ฯ ได้รับพระราชทานแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอล ในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 4 ตัว และ ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 16 ตัว รวมทั้งหมด จำนวน 20 ตัว ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 คงเหลือแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลที่ได้รับพระราชทาน จำนวน 15 ตัว เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา มีแพะป่วยและตายด้วยโรคชราและโรคเต้านมอักเสบ จำนวน 5 ตัว ดังแสดงในตารางที่ 3

อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการขยายพันธุ์แพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลพระราชทานได้จำนวน 44 ตัว โดยมีแพะระดับสายเลือดตั้งแต่ 25, 50, 75 และ 100 เปอร์เซนต์ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการเลี้ยงแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลพระราชทาน

ปีที่ได้รับพระราชทาน	จำนวน		ผลการเลี้ยงแพะ
	เพศผู้	เพศเมีย	
ปี พ.ศ. 2557	3	1	- เสียชีวิตด้วยโรคชรา จำนวน 3 ตัว - เสียชีวิตเนื่องจากป่วย จำนวน 1 ตัว
ปี พ.ศ. 2562	1	15	- เสียชีวิตด้วยอาการเต้านมอักเสบ จำนวน 1 ตัว - แพะเพศผู้ จำนวน 1 ตัว ใช้เป็นพ่อพันธุ์ - แพะเพศเมีย จำนวน 14 ตัว ใช้เป็นแม่พันธุ์

ตารางที่ 4 ผลการขยายพันธุ์แพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลพระราชทาน

ระดับสายเลือดแพะลูกผสมแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลพระราชทาน	จำนวน		รวม
	เพศผู้	เพศเมีย	
ระดับสายเลือด 100 เปอร์เซนต์ (ตัว)	6	10	16
ระดับสายเลือด 75 เปอร์เซนต์ (ตัว)	4	2	6
ระดับสายเลือด 50 เปอร์เซนต์ (ตัว)	10	5	15
ระดับสายเลือด 25 เปอร์เซนต์ (ตัว)	2	5	7
รวม	22	22	44

6.3.2 ผลการเลี้ยงและขยายพันธุ์แพะนมพันธุ์ซามีพระราชทาน

ตามที่ศูนย์ฯ ได้รับพระราชทานแพะนมพันธุ์ซามี ในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ตัว ทั้งนี้มีแพะป่วยและตายด้วยโรคเมลิออยโดสิส จำนวน 2 ตัว โรคเต้านมอักเสบเรื้อรัง จำนวน 1 ตัว และป่วยด้วยโรคติดเชื้อในปอดและเต้านม จำนวน 1 ตัว(ตารางที่ 5) ปัจจุบันมีแพะนมพันธุ์ซามีพระราชทานคงเหลือจำนวน 1 ตัว ดังแสดงในภาพที่ 4

อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการขยายพันธุ์แพะนมพันธุ์ซามีพระราชทาน ได้จำนวน 54 ตัว รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ผลการเลี้ยงแพะนมพันธุ์ซามีพระราชทาน

ลำดับที่	หมายเลขประจำตัว	เพศ	สถานภาพ
1.	DM005-58	ผู้	เสียชีวิต วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2562
2.	DM003-58	เมีย	เสียชีวิต วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2561
3.	DM002-59	เมีย	ใช้เป็นแม่พันธุ์
4.	DM001-60	เมีย	เสียชีวิต วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2562
5.	DM002-60	เมีย	เสียชีวิต วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2563

ตารางที่ 6 ผลการขยายพันธุ์แพะนมพันธุ์ซามีพระราชทาน

ระดับสายเลือดแพะลูกผสมแพะนมพันธุ์ซามี	จำนวน		รวม
	เพศผู้	เพศเมีย	
ระดับสายเลือด 100 เปอร์เซนต์ (ตัว)	3	3	6
ระดับสายเลือด 75 เปอร์เซนต์ (ตัว)	3	6	9
ระดับสายเลือด 50 เปอร์เซนต์ (ตัว)	22	17	39
รวม	28	26	54

ภาพที่ 4 แม่พันธุ์แพะ DM002-59 ที่คงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ถ่ายเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564

6.4 ด้านสนับสนุนภารกิจของมูลนิธิชัยพัฒนา

6.4.1 การส่งมอบแพะพระราชทานให้แก่กลุ่มต่าง ๆ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ ได้ส่งมอบแพะพระราชทานให้แก่ผู้เลี้ยงแพะกลุ่มต่างๆ ดังนี้

6.4.1.1 ส่งมอบแพะแบล็คเบงกอลพระราชทาน จำนวน 12 ตัว ให้แก่เกษตรกร อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2564

ภาพที่ 5 พิธีส่งมอบแพะพระราชทานให้แก่ นางสุภาพัต โฉมอุภัย โดยมี รศ.ดร.สัณหะชัย กลิ่นพิกุล ผู้แทนมูลนิธิชัยพัฒนา ณ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส

6.4.1.2 ส่งมอบแพะแบล็คเบงกอลพระราชทาน จำนวน 4 ตัว ให้แก่เกษตรกร อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2564

ภาพที่ 6 แพะสายเลือดแบล็คเบงกอลพระราชทานที่ส่งมอบให้แก่ นายธงชัย มุกดา

6.4.2 การติดตามการเลี้ยงแพะพระราชทาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ ได้ออกนอกพื้นที่ติดตามการเลี้ยงแพะพระราชทาน ดังนี้

6.4.2.1 ติดตามการเลี้ยงแพะพระราชทานของกรมทหารราบที่ 25 ค่ายวิภาวดีรังสิต จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2564

ภาพที่ 7 ติดตามการเลี้ยงแพะพระราชทาน ณ กรมทหารราบที่ 25 ค่ายวิภาวดีรังสิต โดย นายอภิชาติ หล่อเพชร นักวิชาการเกษตรชำนาญการ และนางดวงใจ หล่อเพชร

6.4.2.2 ติดตามการเลี้ยงแพะพระราชทานของโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ค่ายรัตนพล จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2564

ภาพที่ 8 ติดตามการเลี้ยงแพะราชทาน ณ โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ กองพลพัฒนาที่ 4 โดย นายฮากีม เจะโต นักวิชาการสัตวบาลประจำศูนย์ฯ

6.5 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

สืบเนื่องจากนโยบายของคณะบดีคณะทรัพยากรธรรมชาติ (ผศ. ทวีศักดิ์ นิยมบัณฑิต) ที่ต้องการให้หน่วยงานของคณะทรัพยากรธรรมชาติที่มีที่ตั้งอยู่นอกพื้นที่วิทยาเขตหาดใหญ่ สร้างความเข้าใจและร่วมมือกับภาคประชาสังคมในพื้นที่ ระหว่างหน่วยงานกับชุมชนในพื้นที่ นั้น ศูนย์ฯ และสถานีวิจัยคลองหอยโข่ง ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จึงได้ร่วมคัดเลือกเกษตรกรจำนวน 2 ราย คือ (1) นายสุจินต์ แก้วสมวงศ์ และ (2) นางภควรรณ จิตยาวรรณ ซึ่งมีภูมิลำเนาในตำบลคลองหอยโข่ง เพื่อเข้ารับการอบรมให้ความรู้ระยะสั้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก จากนั้นจึงมอบแพะสายเลือดพื้นเมืองจำนวน 4 ตัวต่อครอบครัว เป็นพ่อพันธุ์ 1 ตัว แม่พันธุ์ 3 ตัว ให้แก่เกษตรกรทั้ง 2 ราย (ภาพที่ 9) สำหรับเป็นต้นทุนเพื่อตั้งต้นอาชีพ

ภาพที่ 9 มอบแพะสายเลือดพื้นเมืองจำนวน 4 ตัว ให้แก่เกษตรกรจำนวน 2 ราย ที่มี ภูมิลำเนาในตำบลคลองหอยโข่ง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2564

6.6 ด้านการบริการวิชาการ

ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการให้บริการการเรียนการสอนและการฝึกงานแก่นักศึกษา ดังนี้

(1) ให้บริการการเรียนการสอนแก่นักศึกษาศาสาส์ตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 515-332 (การจัดการฟาร์มแพะ-แกะ) โดยสนับสนุนสถานที่แก่ ผศ.ดร.ไชยวรรณ วัฒนจันทร์ ในการถ่ายคลิปลสอน และให้ใช้สถานที่สอนแบบ Live สด

(2) ให้บริการการเรียนการสอนแก่นักศึกษาของคณะสัตวแพทยศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา 145-350 (หลักเวชศาสตร์ทางสัตวแพทย์)

6.7 ด้านการวิจัย

ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการให้สนับสนุนสนับสนุนงานวิจัยของคณาจารย์ และการทำวิจัยของ นักศึกษาระดับปริญญาโท ดังนี้

6.7.1 สนับสนุนงานวิจัยของคณาจารย์

(1) โครงการ “วิจัยและพัฒนาการใช้สมุนไพรกระท่อมในการเลี้ยงแพะ” ดำเนินการโดย รศ.ดร.ปิ่น จันจุฬา อาจารย์ประจำสาขาวิชาสัตวกรรมการผลิตสัตว์ฯ คณะทรัพยากรธรรมชาติ

(2) โครงการ “ต้นแบบการพัฒนาเกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยร่วมกับการเลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดกระบี่สู่การเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม” ดำเนินการโดย ผศ.ดร.ไชยวรรณ วัฒนจันทร์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสัตวกรรมการผลิตสัตว์ฯ คณะทรัพยากรธรรมชาติ

(3) โครงการ “การค้นหายีนและจีโนมโทบีเครื่องหมายโมเลกุลชนิดแบบทั่วทั้งจีโนมด้วยเทคโนโลยี genotyping-by-sequencing (GBS) เพื่อจำแนกอัตลักษณ์พันธุ์จำเพาะและปรับปรุงพันธุ์กรรมของแพะเนื้อพันธุ์ทรัพย์-ม.อ. 1” ดำเนินการโดย ดร.พิชญานิภา พงษ์พานิช อาจารย์ประจำสาขาวิชาสัตวกรรมการผลิตสัตว์และการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติ

(4) โครงการ “ผลประสิทธิภาพการพัฒนาสารละลายน้ำเชื้อแช่เย็นในแพะและการเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบพันธุ์แพะด้วยการใช้โปรแกรมฮอร์โมน” ดำเนินการโดย ผศ.ดร.น.สพ.สฤณี วิชญ์ ปัญญาบริบาลย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์

(5) โครงการ “การวิจัยและพัฒนาแบบการตรวจวิเคราะห์โรคเมลิออยโดสิสในแพะ” ดำเนินการโดย ผศ.ดร.วรรณรัตน์ แซ่ซุ่น อาจารย์สังกัดสาขาวิชาสัตวแพทย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์

6.7.2 สหับสนุนงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท

(1) วิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของเปลือกทุเรียนหมักด้วยแบคทีเรียกรดแลคติกและสารเสริมต่อการย่อยได้ของโภชนะ นิเวศวิทยาในกระเพาะรูเมน และการใช้ประโยชน์ของไนโตรเจนในอาหารแพะ” ดำเนินการโดย นางสาวณัฐชา ปัญญาวุฒิ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวัตกรรมการผลิตสัตว์และการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติ

(2) วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสารพฤกษเคมี องค์ประกอบทางเคมี และการเสริมใบกระเทียม ต่อปริมาณการกินได้ การย่อยได้ และการใช้ประโยชน์ของไนโตรเจนในอาหารแพะ” ดำเนินการโดย นายปิยวัฒน์ สังข์สนธิ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวัตกรรมการผลิตสัตว์และการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติ

(3) วิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้กากเมล็ดมะรุมไม่กะเทาะเปลือกหีบน้ำมันในอาหารแพะเนื้อ” ดำเนินการโดย นางสาวกทลี หนูหลง นักศึกษาปริญญาโท สาขาวัตกรรมการผลิตสัตว์และการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติ

7. งบประมาณที่ศูนย์ฯ ได้รับการสนับสนุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุน จำนวน 1,878,300.00 บาท ทั้งนี้ศูนย์ฯ ได้ใช้งบประมาณสนับสนุน ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำแนกหมวดค่าใช้จ่ายของศูนย์ฯ ในปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 – กันยายน 2564)

รายการ	จำนวนเงินที่ใช้จ่าย
- ค่าตอบแทน	78,300.00
- ค่าใช้สอย	313,197.75
- ค่าวัสดุ	951,132.25
- ค่าจ้าง	535,670.00
รวมค่าใช้จ่าย	1,878,300.00

8. รายได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของศูนย์ฯ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ มีรายได้จากการจำหน่ายแพะและมูลแพะ เป็นเงินจำนวน 352,009.- บาท ทั้งนี้ศูนย์ฯ มีเงินรายได้สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (350,000.- บาท)

ศูนย์ฯ มีรายได้จากการจำหน่ายแพะ และมูลแพะ เป็นเงินดังนี้

8.1 รายได้จากการจำหน่ายแพะ มีรายได้ 352,009.- บาท

8.2 รายได้จากการจำหน่ายมูลแพะ มีรายได้ 26,570.- บาท

9. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ศูนย์ฯ มีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ดังนี้

9.1 ปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด 19

สืบเนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ศูนย์ฯ ไม่สามารถให้บริการฝึกงานด้านการจัดการฟาร์มแพะแก่นักศึกษาของคณะทรัพยากรธรรมชาติ ม.อ. และนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยได้ รวมถึงการจัดอบรมการใช้โปรแกรม KCF และการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ในกิจกรรมต่างๆได้

9.2. ปัญหาด้านอาคารสำนักงานศูนย์ฯ

ปัจจุบันสำนักงานของศูนย์ฯ เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเลี้ยงแพะ ซึ่งสภาพทรุดโทรม แม้ว่า จะดำเนินการซ่อมแซมมาแล้วหลายครั้ง ยิ่งไปกว่านั้น จากแนวปฏิบัติที่ดีฟาร์มเลี้ยงแพะ (GAP) (มกษ. 6404-2549) ซึ่งประกาศโดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติพ.ศ. 2549 ที่กำหนดให้ แยกสำนักงานออกจากโรงเรียนเลี้ยงแพะ มีผลทำให้ศูนย์ฯ มีความจำเป็นจะต้องแยกสำนักงานออกจาก โรงเรียน รวมทั้งพื้นที่ตั้งสำนักงานศูนย์ฯ อยู่ในพื้นที่ขอคืนขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองหย่อยโขง

9.3 ปัญหาโรงเรียนเลี้ยงแพะ

โรงเรียนเลี้ยงแพะที่ใช้การอยู่เป็นโรงเรียนที่มีอายุมากกว่า 15 ปี อยู่ในสภาพชำรุด (คือ ไม้ ระแนง หรือไม้พื้นชำรุด) โรงเรียนที่มีอยู่มีความสูงจากพื้นคอกไปถึงหลังงานอยู่ในช่วง 1.30 ถึง 1.80 เมตร ซึ่งตามมาตรฐานจะต้องสูงไม่ต่ำกว่า 3.50 เมตร และโรงเรียนมีความสูงจากพื้นดินถึงพื้นคอกส่วน ใหญ่ต่ำกว่า 1.2 เมตร ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติที่ดีฟาร์มเลี้ยงแพะ (GAP) ซึ่งประกาศโดยสำนักงาน มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ปีพ.ศ. 2549

9.3 ปัญหาด้านเครื่องมือและครุภัณฑ์

ศูนย์ฯ มีภารกิจเพิ่มขึ้นทำให้เครื่องมือที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน จึงมีความจำเป็นใน การสั่งซื้อครุภัณฑ์ต่างๆ เช่น รถตัดหญ้า จากที่ศูนย์ฯ มีภาระกิจในการเพิ่มผลผลิตแพะเพื่อจำหน่าย มากขึ้น แต่ศูนย์ฯ มีพื้นที่จำกัดลดลง ทำให้ไม่สามารถปล่อยแพะลงแปลงหญ้าได้ ดังนั้นศูนย์ฯ จึงมีแผน ในการเพิ่มแปลงหญ้า เพื่อตัดเก็บทำหญ้าหมักสำหรับแพะ แต่เนื่องด้วยศูนย์ฯ มีเฉพาะเครื่องตัดหญ้า ขนาดเล็ก ทำให้ปริมาณการทำหญ้าหมักต่อวันต่ำ ดังนั้นเพื่อเพิ่มปริมาณ ศูนย์ฯ ต้องการจัดซื้อรถตัด หญ้า

9.4 ปัญหาเรื่องบุคลากร

เนื่องจากศูนย์ฯ มีภารกิจเพิ่มขึ้นทำให้ มีภาระงานมากขึ้นแต่บุคลากรไม่เพียงพอต่องานที่มี ทั้งนี้ศูนย์ฯ ยังต้องการบุคลากรเพื่อเข้ามาขับเคลื่อนการทำงานให้มีความรวดเร็วขึ้น ดังนั้น ศูนย์ฯ ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากทางคณะฯ ให้ช่วยพิจารณาเพิ่มจำนวนบุคลากร

10. แผนการดำเนินงานระยะ 5 ปี

ในเชิงประมาณ พ.ศ. 2565 – 2569 ศูนย์ฯ มีแผนการดำเนินงานดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แผนการดำเนินงานระยะ 5 ปี

กิจกรรม	ปีงบประมาณ				
	2565	2566	2567	2568	2569
ด้านการวิจัย					
- ผลิตผลงานวิจัยของศูนย์ฯ (เรื่อง/ปี)	1	1	1	1	1
- สนับสนุนงานวิจัยของคณาจารย์และนักศึกษา (เรื่อง/ปี)	1	1	1	1	1
ด้านการบริการวิชาการ					
- สนับสนุนการเรียนการสอน (วิชา/ปี)	2	2	2	2	2
- เข้าร่วมการจัดนิทรรศการ (ครั้ง/ปี)	1	1	1	1	1
ด้านการสร้างรายได้					
- เพิ่มการจำหน่ายแพะ และมูลแพะ (บาท/ปี)	350,000	400,000	450,000	500,000	550,000
- จัดหลักสูตรอบรมระยะสั้น ในการเลี้ยงแพะ (บาท/ปี)	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000

10.1 แหล่งผลิตแม่พันธุ์สำหรับผลิตแม่ฐานของภาคใต้

ศูนย์ฯ ต้องการพัฒนาสายพันธุ์แพะเนื้อลูกผสมทรัพย์-ม.อ. 1 (พื้นเมือง-แองโกล-นูเบียน) เพื่อให้เป็นแพะเนื้อ หรือเพื่อนำแพะเพศเมียมาใช้เป็นแม่ฐานสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ นอกจากนี้ศูนย์ฯ ยังมีความต้องการพัฒนาพันธุ์เพื่อขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์แพะทรัพย์-ม.อ. 1 สำหรับเป็นสายพันธุ์ของคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

10.2 แหล่งขยายพันธุ์แพะพระราชทานสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้

ตามทีศูนย์ฯ ร่วมมือกับมูลนิธิชัยพัฒนาในการผสมพันธุ์แพะแบล็คเบงกอล และแพะซามีพระราชทาน สำหรับรองรับพระราชประสงค์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อแจกจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ทั้งนี้ศูนย์ฯ มีแผนจะเพิ่มจำนวนการขยายแพะพระราชทานให้มากขึ้น พร้อมขยายพื้นที่สำหรับการแจกจ่ายต่อไป

10.3 เปิดใช้งานอาคารวิทยาศาสตร์เนื้อสัตว์

ศูนย์ฯ มีแผนเปิดใช้งานอาคารวิทยาศาสตร์เนื้อสัตว์ เพื่อรองรับการการขับเคลื่อนเรื่องเนื้อแพะ และผลิตภัณฑ์จากเนื้อแพะ